

WE GO COOP

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

WE GO COOP

Βελτίωση της διακυβέρνησης των υγροτόπων μέσω μιας Κοινότητας Πρακτικής

Euro-MED0200864

Προτεραιότητα προγράμματος: Πιο Πράσινη Μεσόγειος (Greener MED)

Ειδικός Στόχος: RSO2.7 Ενίσχυση της προστασίας και διατήρησης της φύσης,

της βιοποικιλότητας, και των πράσινων υποδομών,

συμπεριλαμβανομένων των αστικών περιοχών και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης

Αποστολή έργου: Προστασία, αποκατάσταση και αξιοποίηση του φυσικού

περιβάλλοντος και κληρονομιάς

Κατηγορία Έργου: Έργο Μεταφοράς (Θεματικό Έργο)

Συμβόλαια Υγροτόπων

στη Μεσόγειο

ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

03/12/2025

Περιεχόμενα

ΣΥΝΟΨΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ WEGOCOOP	2
ΟΔΗΓΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΟΥ.....	3
ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	4
ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	7
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	8
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	11
ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	12

Σύνοψη του έργου WeGoCoop

Το έργο WeGoCoop χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα **Interreg Euro-MED 2021-2027** και προωθεί σε όλη τη Μεσόγειο την εφαρμογή των **Συμβολαίων Υγροτόπων**, ενός εργαλείου συνεργατικής διακυβέρνησης δοκιμασμένο σε περισσότερα από 20 προηγούμενα Ευρωπαϊκά χρηματοδοτούμενα έργα.

Στόχος του έργου είναι η **ανάλυση της κατάστασης των Συμβολαίων Υγροτόπων στη Μεσόγειο** και η δημιουργία μίας **Κοινότητας Πρακτικής (Community of Practice, CoP)** μεταξύ δημόσιων φορέων, ιδιωτικών οργανισμών και μεμονωμένων εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν σε αυτές τις κοιντικά καθοδηγούμενες διαδικασίες διακυβέρνησης υγροτόπων, αξιοποιώντας τα αποτελέσματα προηγούμενων έργων και προωθώντας την ανταλλαγή προκλήσεων και λύσεων.

Έχει δημιουργηθεί μία **εικονική πλατφόρμα για την χαρτογράφηση και την συνεχή ενημέρωση των υπογεγραμμένων Συμβολαίων Υγροτόπων στη Μεσόγειο**, η οποία λειτουργεί παράλληλα σαν **κόμβος ανταλλαγής γνώσης και μεταφοράς εμπειρίας** εντός Κοινότητας Πρακτικής.

Παράλληλα, το έργο θα διευκολύνει την ανταλλαγή εμπειριών, μεθοδολογιών και στρατηγικών και **θα μεταφέρει το εργαλείο σε νέα πλαίσια** στην Ευρω-Μεσογειακή περιοχή καθώς και στη Μέση Ανατολή και τη νότια Μεσόγειο.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΕΡΓΟΥ WEGOCOOP

→ <https://wegocoop.interreg-euro-med.eu/>

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΓΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

→ <https://wetlandsgovernance.eu/>

Οδηγός χρήσης εγγράφου

Τι είναι αυτή η έκθεση πολιτικής;

Η παρούσα έκθεση πολιτικής αφορά την εδραίωση του εργαλείου **Συμβάσεων Υγροτόπων**, μιας εθελοντικής συμφωνίας δημόσιου-ιδιωτικού χαρακτήρα για την ολοκληρωμένη και συμμετοχική διαχείριση των υγροτόπων και των λεκανών απορροής τους, με στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης τους, την ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων, των ενδιαφερόμενων φορέων και των αρχών, καθώς και τη μετατροπή των πολιτικών σε δράσεις. Η έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη στρατηγικών για την βιώσιμη ανάπτυξη και διαχείριση των υγροτόπων, οι οποίες βασίζονται σταθερά στις αρχές μιας δίκαιης και βιώσιμης οικολογικής μετάβασης.

Πού εφαρμόζεται αυτή η έκθεση πολιτικής;

Η παρούσα έκθεση πολιτικής βασίζεται στην πολυετή εμπειρία των Συμβολαίων Υγροτόπων στη Μεσόγειο, καλύπτοντας **ποτάμια, λίμνες, λιμνοδεξαμενές, παράκτιες λιμνοθάλασσες, παράκτια θαλάσσια ύδατα και υδροφόρους ορίζοντες** (σύμφωνα με τον ορισμό του «υγροτόπου» που ορίζεται στη Σύμβαση Ραμσάρ), συμπεριλαμβανομένων των λεκανών απορροής τους, με σκοπό την εδραίωσή τους στην ευρωπαϊκή πλευρά και την προώθησή τους στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής (Middle East and North Africa, MENA). Η προσέγγιση του Συμβολαίου Υγροτόπου έχει επίσης εφαρμοστεί για την υποστήριξη της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης των Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών (Marine Protected Areas, MPAs). Το κύριο μήνυμα της πολιτικής ανακοίνωσης επικεντρώνεται στη Μεσόγειο ως ένα προηγμένο εργαστήριο τοπικών πρακτικών διακυβέρνησης, σε ένα πλαίσιο που αναγνωρίζεται ως παγκόσμιο σημείο καίριου ενδιαφέροντος για την κλιματική αλλαγή και ως κόμβος κοινωνικοοικονομικών και γεωπολιτικών δυναμικών, όπου η αποτελεσματική διακυβέρνηση της διατήρησης των υγροτόπων αποτελεί κρίσιμη πρόκληση.

Πότε δημιουργήθηκε η έκθεση πολιτικής;

Η παρούσα έκθεση πολιτικής αναπτύχθηκε την περίοδο 2024–2025 στο πλαίσιο του έργου **Interreg Euro-MED WeGoCoop**. Βασίζεται σε **25 έτη πρωτοβουλιών χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ**, οι οποίες συνέβαλαν στη δοκιμή, τη βελτίωση και τη διάδοση της προσέγγισης των Συμβολαίων Υγροτόπων σε όλη την περιοχή της Μεσογείου. Κατά τη διάρκεια αυτής της διετούς περιόδου, χάρη στο έργο WeGoCoop, οι προσπάθειες αυτές ενισχύθηκαν περαιτέρω μέσω μιας ειδικής δράσης ενίσχυσης ικανοτήτων, δύο τεχνικών συναντήσεων, τριών τοπικών σεμιναρίων, τριών τοπικών roadshows και ενός διεθνούς συνεδρίου.

Ποιος ετοίμασε αυτή την έκθεση πολιτικής και σε ποιον απευθύνεται;

Η παρούσα έκθεση πολιτικής εκπονήθηκε από τη **σύμπραξη του έργου Interreg Euro-MED WeGoCoop**, υπό τον συντονισμό της **MedWet**, με τη συμβολή εκπροσώπων της **Κοινότητας Πρακτικής των Συμβολαίων Υγροτόπων της Μεσογείου**, η οποία δραστηριοποιείται εδώ και πάνω από 40 έτη και θεσμοθετήθηκε χάρη στο συγκεκριμένο έργο της ΕΕ. **Σημαντικές πρωτοβουλίες και οργανισμοί σε επίπεδο Μεσογείου** συνέβαλαν επίσης. Απευθύνεται σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και στα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και σε ολόκληρη την περιοχή της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής (MENA).

Γιατί εκπονήθηκε η έκθεση πολιτικής;

Η παρούσα έκθεση πολιτικής αποσκοπεί στην προώθηση της **κλιμάκωσης** και ενίσχυσης της εφαρμογής της πρακτικής των Συμβάσεων Υγροτόπων στη Μεσόγειο, ενδυναμώνοντας τη **διάδοσή** τους και την **αποτελεσματικότητά** τους, με απώτερο στόχο τη συμβολή στη **βελτίωση της διακυβέρνησης** και τη **στήριξη της βιώσιμης διαχείρισης των μεσογειακών υγροτόπων**, τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και πέραν αυτής, στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής (MENA). Ειδικότερα, αναδεικνύεται ο ρόλος των Συμβολαίων Υγροτόπων ως γέφυρα μεταξύ των πολιτικών πλαισίων «από την κορυφή προς τη βάση» (top-down) και της δράσης των τοπικών κοινοτήτων «από τη βάση προς την κορυφή» (bottom-up). Παρότι αποτελούν βασικό πυλώνα για την ενσωμάτωση των αρχών της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και τη στήριξη δράσεων προστασίας και αποκατάστασης, τα υφιστάμενα εργαλεία διαχείρισης υγροτόπων απαιτούν τη συμπληρωματική συμμετοχή, την ενεργό εμπλοκή και τη συνυπευθυνότητα όλων των εμπλεκόμενων φορέων στη διακυβέρνηση των υγροτόπων. Τα Συμβόλαια Υγροτόπων προσφέρουν ουσιαστική συμβολή προς αυτή την κατεύθυνση.

Συμβόλαια Υγροτόπων: επισκόπηση

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων είναι μια **εθελοντική και συμμετοχική συμφωνία** που έχει σχεδιαστεί για τη **βελτίωση της διακυβέρνησης και της βιώσιμης διαχείρισης των υγροτόπων και των λεκανών απορροής τους**. Δεν αποτελεί νομικό έγγραφο, αλλά μια κοινή δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων που έχουν ενδιαφέρον σε έναν υγρότοπο — όπως οι τοπικές αρχές, οι κοινότητες, οι ιδιοκτήτες γης, οι ΜΚΟ, τα ερευνητικά ιδρύματα και οι ιδιωτικοί φορείς

Ο κύριος στόχος ενός Συμβολαίου Υγροτόπου είναι να δημιουργήσει **ένα κοινό πλαίσιο συνεργασίας**, στο οποίο τα διαφορετικά μέρη συμφωνούν σε:

- **μια στρατηγική για ολόκληρη την περιοχή**, που καλύπτει τον υγρότοπο στο σύνολό του και, όπου είναι σχετικό, τη λεκάνη απορροής του·
- **κοινούς στόχους**, οι οποίοι ορίζονται συλλογικά και βασίζονται στην οικολογική, κοινωνική και οικονομική αξία της περιοχής·
- **συγκεκριμένες δράσεις**, κατανεμημένες μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε κάθε συμμετέχων να συμβάλλει σύμφωνα με τον ρόλο και τις δυνατότητές του·
- **εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης**, για την παρακολούθηση της προόδου, τη διασφάλιση της λογοδοσίας και την προσαρμογή των στρατηγικών διαχείρισης με την πάροδο του χρόνου.

Σε πρακτικό επίπεδο, τα Συμβόλαια Υγροτόπων μπορούν να περιλαμβάνουν μέτρα όπως η αποκατάσταση οικοτόπων, η διαχείριση υδάτων, η ευαισθητοποίηση, η βιώσιμη γεωργία, η υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή ή ο οικοτουρισμός. Κάθε μέτρο συνδέεται με σαφείς **αρμοδιότητες, χρονοδιάγραμμα, προϋπολογισμό και δείκτες**.

Με την ενίσχυση του **διαλόγου και της συνεργασίας**, τα Συμβόλαια Υγροτόπων ενδυναμώνουν το **αίσθημα ιδιοκτησίας**, καλλιεργούν **εμπιστοσύνη** μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και διασφαλίζουν ότι οι

υγρότοποι δεν διαχειρίζονται μόνο ως οικολογικές περιοχές, αλλά ως κοινά αγαθά που παρέχουν ουσιαστικές υπηρεσίες για **τον άνθρωπο και τη φύση**. Επιπλέον, τα Συμβόλαια Υγροτόπων αναγνωρίζουν τους **πολιτισμικούς δεσμούς των κοινοτήτων με τους υγροτόπους** και τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζουν αυτά τα οικοσυστήματα στη διατήρηση των τοπικών μέσων διαβίωσης.

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων ευθυγραμμίζονται με αρκετά **σημαντικά διεθνή και ευρωπαϊκά πλαίσια** και διαθέτουν ισχυρό δυναμικό υποστήριξης της εφαρμογής τους, εξασφαλίζοντας συνοχή μεταξύ των τοπικών δράσεων και των παγκόσμιων στόχων.

Σε **παγκόσμιο επίπεδο**, τα Συμβόλαια Υγροτόπων:

- ανταποκρίνονται στην **Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη**, και ιδιαίτερα στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης ΣΒΑ 6 (Καθαρό Νερό και Αποχέτευση), ΣΒΑ 13 (Δράση για την Κλιματική Αλλαγή), ΣΒΑ 14 (Υποθαλάσσια Ζωή) και ΣΒΑ 15 (Χερσαία Ζωή)·
- συμβάλλουν **στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC)**, προωθώντας λύσεις βασισμένες στη φύση που ενισχύουν τη δέσμευση άνθρακα, την ανθεκτικότητα και την προσαρμογή στο κλίμα·
- υποστηρίζουν **τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης (UNCCD)**, μέσω μέτρων που διατηρούν την υγεία του εδάφους, την κατακράτηση νερού και τη βιώσιμη χρήση γης·
- προωθούν τους στόχους **της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα (CBD)** και του **Παγκόσμιου Πλαισίου για τη Βιοποικιλότητα Kunming-Montreal**, προστατεύοντας οικοσυστήματα, είδη και γενετική ποικιλότητα, ενώ ενσωματώνει μια προσέγγιση που περιλαμβάνει το σύνολο της κοινωνίας και το σύνολο της διακυβέρνησης·
- υποστηρίζουν **την Ατζέντα Δράσης του ΟΗΕ για το Νερό (2023)** μετατρέποντας τις παγκόσμιες δεσμεύσεις για τα ύδατα και το κλίμα σε τοπική δράση, χρησιμοποιώντας τους υγροτόπους ως βασικά οικοσυστήματα για την προστασία των υδάτων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την αποκατάσταση της φυσικής ισορροπίας του υδρολογικού κύκλου·
- ευθυγραμμίζονται **πλήρως με τη Σύμβαση Ραμσάρ για τους Υγροτόπους**, η οποία ενθαρρύνει ρητά τις συμμετοχικές προσεγγίσεις διακυβέρνησης για την ορθολογική χρήση των υγροτόπων.

Σε **ευρωπαϊκό επίπεδο**, τα Συμβόλαια Υγροτόπων:

- έχουν συνέπεια με το όραμα και τις προτεραιότητες **του Ευρωπαϊκού Πράσινου Συμφώνου**, που προάγει τη βιωσιμότητα, την ανθεκτικότητα και τις οικονομίες θετικές για τη φύση·
- συμβάλλουν στην εφαρμογή σημαντικών Οδηγιών της ΕΕ σχετικών με τους υγροτόπους, περιλαμβανομένης της **Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ)**, προωθώντας την ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτων σε επίπεδο λεκάνης απορροής, της **Οδηγίας για τις Πλημμύρες (2007/60/ΕΚ)**, υποστηρίζοντας προσεγγίσεις βασισμένες στα οικοσυστήματα για πρόληψη και μείωση πλημμυρών, της **Οδηγίας Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ)** και της **Οδηγίας Πτηνών (2009/147/ΕΚ)**, ενισχύοντας τη διατήρηση και αποκατάσταση οικοτόπων και ειδών·
- ανταποκρίνονται στους στόχους του νέου **Κανονισμού για την Αποκατάσταση της Φύσης**, ο οποίος θέτει νομικά δεσμευτικούς στόχους για την αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των υγροτόπων·
- συμβάλλουν στη **Στρατηγική Ανθεκτικότητας για το Νερό** και στις ευρύτερες στρατηγικές προσαρμογής της ΕΕ, ενισχύοντας τον πολυλειτουργικό ρόλο των υγροτόπων στην κατακράτηση και τον καθαρισμό των υδάτων, και στην προστασία από τις κλιματικές επιπτώσεις·
- υποστηρίζουν τους στόχους τόσο του **Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Μεσόγειο** όσο και του **Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τους Ωκεανούς**, προωθώντας την ολοκληρωμένη διαχείριση, την οικολογική αποκατάσταση και τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων.

Σε **μεσογειακό επίπεδο**, τα Συμβόλαια Υγροτόπων:

- υποστηρίζουν τους στόχους **της Σύμβασης UNEP/MAP της Βαρκελώνης** – και ειδικότερα του Πρωτοκόλλου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιων Ζωνών (ICZM), του Πρωτοκόλλου για Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές και Βιοποικιλότητα (SPA/BD), του Πρωτοκόλλου για τη Ρύπανση από Χερσαίες Πηγές (LBS), καθώς και της Μεσογειακής Στρατηγικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (MSSD) – ενισχύοντας τη συμμετοχική, οικοσυστημική διακυβέρνηση των παράκτιων περιοχών και των υγροτόπων σε όλη τη Μεσόγειο·

- είναι συνεπή με την **Ατζέντα GreenerMed 2030**, που υιοθετήθηκε από τα 43 κράτη-μέλη της Ένωσης για τη Μεσόγειο (UfM), καθώς και με συναφείς προηγούμενες δράσεις και πολιτικά κείμενα για τους υγροτόπους, υποστηρίζοντας τον Άξονα 3 της Ατζέντας GreenerMed για τη βιοποικιλότητα και την αποκατάσταση οικοσυστημάτων, καθώς και τη διατομεακή της συμβολή στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής: μέσω της ενίσχυσης του ρόλου των υγροτόπων ως λύσεων βασισμένων στη φύση για την προσαρμογή, τον μετριασμό και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη τη Μεσόγειο· η Ατζέντα GreenerMed 2030 παρέχει έναν εδαφικό μηχανισμό συνεργασίας και συνοχής πολιτικών μεταξύ των ευρωμεσογειακών εταίρων.
- είναι συνεπή με την **Ατζέντα Υδάτων** της Ένωσης για τη Μεσόγειο (UfM, 2017), την **Υπουργική Διακήρυξη για το Περιβάλλον και την Κλιματική Δράση** (2021) και την **Υπουργική Διακήρυξη για την Βιώσιμη Γαλάζια Οικονομία** (2021), ενισχύοντας την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδατικών Πόρων (IWRM) και τη διακυβέρνηση σε τοπικό επίπεδο.

Πέρα από τη συμμόρφωση με τα παραπάνω πλαίσια, τα Συμβόλαια Υγροτόπων επίσης:

- **ενισχύουν την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση**, διασφαλίζοντας την συνοχή των τοπικών δράσεων με τις περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς δεσμεύσεις·
- **ενδυναμώνουν την αίσθηση ιδιοκτησίας των εμπλεκόμενων φορέων**, δημιουργώντας συνέργειες μεταξύ δημόσιων αρχών, κοινωνίας των πολιτών, ιδιοκτητών γης και ιδιωτικού τομέα·
- **παρέχουν έναν πρακτικό μηχανισμό** για την ενσωμάτωση της επιστημονικής γνώσης, των παραδοσιακών πρακτικών και των πολιτικών πλαισίων σε δράσεις σε επίπεδο τόπου·
- **λειτουργούν ως αναπαραγόμενο πρότυπο**, προσαρμόσιμο σε διαφορετικούς τύπους υγροτόπων και κοινωνικό-οικολογικών πλαισίων σε όλη τη Μεσόγειο και πέραν αυτής, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών υγροτόπων.

Παρά το γεγονός ότι τα διεθνή, Μεσογειακά και Ευρωπαϊκά ρυθμιστικά πλαίσια τονίζουν έντονα τη σημασία της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υγροτόπων, **εξακολουθεί να υφίσταται ένα κενό πολιτικής ως προς τον εντοπισμό και την υποστήριξη εργαλείων διακυβέρνησης που να εμπλέκουν ενεργά τις τοπικές κοινωνίες** — όχι μόνο μέσω διαδικασιών διαβούλευσης, αλλά και μέσω της **κοινής ευθύνης** και της **διατομεακής συνεργασίας** μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα.

Συνοψίζοντας, τα Συμβόλαια Υγροτόπων συμβάλλουν στη μετατροπή των διεθνών, Ευρωπαϊκών, εθνικών και τοπικών δεσμεύσεων σε απτές, συλλογικές δράσεις σε επίπεδο λεκάνης απορροής και τοπίου, γεφυρώνοντας αποτελεσματικά το χάσμα μεταξύ πολιτικής και πράξης.

Βασικά στοιχεία και δεδομένα

Κατάσταση των υγροτόπων

στη Μεσόγειο

Οι μεσογειακοί υγρότοποι βρίσκονται υπό έντονη πίεση: 400 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν κοντά σε υγρότοπο, οι κατοικημένες περιοχές έχουν αυξηθεί κατά 44% από το 2000, το 30% των υγροτόπων χρησιμοποιείται για γεωργικούς σκοπούς και οι μισοί από αυτούς βρίσκονται σε κακή κατάσταση. Η κλιματική αλλαγή, η οποία αναμένεται να προκαλέσει άνοδο της στάθμης της θάλασσας από +0,34 έως +1,06 μ. έως το 2100, θα μπορούσε να οδηγήσει στην απώλεια του 69–92% των παράκτιων ελών. Παρά το γεγονός ότι έως και το 56% των ιστορικών υγροτόπων έχει πιθανώς χαθεί και το 40% των ειδών που συνδέονται με υγροτόπους βρίσκεται σε κίνδυνο, μόλις το 36% των οικοτόπων προστατεύεται και μόνο το ένα τρίτο από τις 414 περιοχές Ραμσάρ διαθέτει εγκεκριμένο και εφαρμοζόμενο σχέδιο διαχείρισης. Η περαιτέρω υποβάθμιση των υγροτόπων ενδέχεται να επιδεινώσει τις κρίσεις του κλίματος και της βιοποικιλότητας, λόγω της απώλειας αποθεμάτων άνθρακα και εξαιρετικά πλούσιων σε βιοποικιλότητα οικοτόπων.

(Πηγή: *Mediterranean Wetland Outlook 3, 2025* και *1η Μεσογειακή Έκθεση Αξιολόγησης MedECC, 2020*)

Συμβόλαια Υγροτόπων

στη Μεσόγειο

The Wetland Contract tool, applied - in line with the Ramsar Convention definition of wetland - to various water bodies mentioned above, is now a well-established instrument in France and Italy, emerging across all Mediterranean EU Member States, and gaining traction in the MENA region, with advanced case studies in Lebanon and Morocco. As of 2025, **254 Wetland Contracts have been signed** in the Mediterranean, with many more currently under development.

(source: *Interreg Euro-MED WeGoCoop project, 2025*)

Κοινότητα Πρακτικής για τα Συμβόλαια Υγροτόπων στη Μεσόγειο

Η Κοινότητα Πρακτικής για τα Μεσογειακά Συμβόλαια Υγροτόπων ιδρύθηκε στη Μασσαλία στις 5 Νοεμβρίου 2025 και προωθείται από, με αλφαβητική σειρά: την **ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.** (Ελλάδα), την **Association Secrétariat MedWet** (Γαλλία), τη **FAMP - Ανδαλουσιανή Ομοσπονδία Δήμων και Επαρχιών** (Ισπανία), τον **Δημόσιο Φορέα Διαχείρισης Φυσικού Πάρκου Vransko Jezero** (Κροατία), την **PPNEA - Προστασία και Διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος στην Αλβανία** (Αλβανία), το **RCDI - Δίκτυο Ανάπτυξης και Καινοτομίας** (Πορτογαλία) και το **Πανεπιστήμιο Roma Tre - Τμήμα Αρχιτεκτονικής** (Ιταλία). Η Κοινότητα Πρακτικής λειτουργεί ως ένας ανοιχτός χώρος συνεργασίας για εταιρούς έργων που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ στη Μεσόγειο και αφορούν τα Συμβόλαια Υγροτόπων τα τελευταία 25 χρόνια (23 έως το 2025), καθώς και για φορείς προώθησης, συντονιστές και ενδιαφερόμενους που συμμετέχουν σε Συμβόλαια Υγροτόπων τα οποία έχουν υπογραφεί στη Μεσόγειο (254 έως το 2025). Παράλληλα, απευθύνεται σε κάθε θεσμό, οργανισμό και άτομο που δεσμεύεται στην ενίσχυση της διακυβέρνησης των υγροτόπων στη Μεσόγειο.

(Πηγή: έργο Interreg Euro-MED WeGoCoop, 2025)

Προτάσεις

Για να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και η αποτελεσματικότητα των Συμβολαίων Υγροτόπων στη Μεσόγειο (και πέραν αυτής),

προτείνουμε

προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη της, καθώς και τα κράτη της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής την

αναγνώριση των Συμβολαίων Υγροτόπων ως εργαλείων για:

την ενεργό συμμετοχή των σχετικών φορέων για τη διαχείριση των υγροτόπων με καθοδήγηση από την τοπική κοινότητα

1

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πληροφορίες, τη διάχυση της τοπικής γνώσης, την ενίσχυση της συμμετοχικής λήψης αποφάσεων, την υποστήριξη συνεργατικά καθορισμένων επιλογών και την προώθηση ευρείας συλλογικής ευθύνης για τις δεσμεύσεις. Ενσωματώνουν την έννοια της διαχείρισης υπό καθοδήγηση της κοινότητας, δημιουργώντας αίσθημα τοπικής ιδιοκτησίας και διασφαλίζοντας ότι οι δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των υγροτόπων βασίζονται στις προτεραιότητες και τις δυνατότητες των ίδιων των κοινοτήτων.

την ανάπτυξη στρατηγικών με έμφαση στον τόπο για ολοκληρωμένη διαχείριση των υγροτόπων

2

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη σύνδεση των ευρύτερων περιφερειακών, εθνικών και λεκάνης απορροής πολιτικών με τις ανάγκες, το όραμα και τις δυνατότητες των τοπικών κοινοτήτων. Διευκολύνουν την ανάπτυξη τοπικών στρατηγικών που ευθυγραμμίζονται πλήρως με τα γενικά πολιτικά πλαίσια, ενώ ταυτόχρονα προσαρμόζονται προσεκτικά στις μοναδικές προτεραιότητες, προκλήσεις και ιδιαιτερότητες των υγροτόπων και των κοινοτήτων που συμμετέχουν. Μέσω της εναρμόνισης της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με τις τοπικές πραγματικότητες, τα Συμβόλαια Υγροτόπων συμβάλλουν στην πρόληψη ή επίλυση συγκρούσεων, προάγουν τη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και αυξάνουν σημαντικά την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα των δράσεων διαχείρισης και διατήρησης των υγροτόπων.

την αναγνώριση λύσεων αμοιβαίου οφέλους για τη βιώσιμη διαχείριση των υγροτόπων

3

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων προσφέρουν μια μοναδική προσέγγιση στη διαχείριση των υγροτόπων, συνδέοντας πολλαπλά επιστημονικά και επαγγελματικά πεδία και ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων. Υποστηρίζουν ολοκληρωμένες δράσεις που ισορροπούν διαφορετικά συμφέροντα και αντιμετωπίζουν σύνθετες περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις. Μέσω συμμετοχικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων, τα Συμβόλαια Υγροτόπων επιτρέπουν την εφαρμογή λύσεων βασισμένων στη φύση, οι οποίες αποκαθιστούν τις λειτουργίες των οικοσυστημάτων και ταυτόχρονα παρέχουν απτά οφέλη στις τοπικές κοινότητες.

ενίσχυση της χρηματοοικονομικής ικανότητας για αποτελεσματική διαχείριση των υγροτόπων

4

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων επιτρέπουν μια πολλαπλή προσέγγιση χρηματοδότησης που συνδυάζει δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους, αξιοποιώντας τις ευκαιρίες μέσω καλά δομημένων βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων σχεδίων δράσης. Μέσω του καθορισμού σαφών χρηματοοικονομικών απαιτήσεων, της ανάθεσης αρμοδιοτήτων και της διασφάλισης συνεχούς παρακολούθησης, παρέχουν έναν πρακτικό μηχανισμό για την αποδοτική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και την επίτευξη απτών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

δέσμευση για την υποστήριξη των Συμβολαίων Υγροτόπων μέσω:

της βελτιωμένης και ενσωματωμένης αναγνώρισης στις σχετικές πολιτικές/στρατηγικές

5

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων υποστηρίζουν την εφαρμογή διεθνών, Ευρωπαϊκών, Μεσογειακών, εθνικών και τοπικών πολιτικών και στρατηγικών για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υγροτόπων. Η επίσημη αναγνώριση του ρόλου τους και μια σαφής σύσταση για τη χρήση τους θα επιτρέψει την πιο αποτελεσματική μετάφραση των πολιτικών σε απτές δράσεις, αναδεικνύοντας τους υγροτόπους ως πραγματικά εργαστήρια καινοτομίας και βιωσιμότητας και ως βασικούς παράγοντες της οικολογικής μετάβασης. Μια τέτοια επίσημη αναγνώριση αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων βάσει συμβολαίου, οι οποίες λειτουργούν ως εργαλεία διακυβέρνησης από «τη βάση προς την κορυφή» (“bottom-up”) για τη διαχείριση σύνθετων συστημάτων, όπως οι υγροτόποι και οι λεκάνες απορροής τους (προσέγγιση «από την πηγή προς τη θάλασσα»).

της εναρμόνισης των μεθοδολογικών προσεγγίσεων

6

Οι πολυάριθμες πρακτικές εφαρμογές των Συμβολαίων Υγροτόπων σε όλη τη Μεσόγειο οδήγησαν στην ανάπτυξη διαφόρων προσεγγίσεων και μεθοδολογιών, συνοδευόμενων από διακρατικές, εθνικές και τοπικές συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές. Η εναρμόνιση αυτών των διαφορετικών προσεγγίσεων μπορεί να ενισχύσει την αναπαραγωγικότητα και τη μεταφοριστικότητα του εργαλείου, διασφαλίζοντας παράλληλα τις βασικές αρχές του και, ταυτόχρονα, εξασφαλίζοντας την ευελιξία που του επιτρέπει να προσαρμόζεται εύκολα σε συγκεκριμένα εθνικά και τοπικά πλαίσια.

της ενίσχυσης δικτύωσης και διάχυσης πληροφοριών

7

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις σε ποικίλα πλαίσια, με τη δικτύωση να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για τη διασφάλιση ισχυρής και αποτελεσματικής εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένων ευκαιριών επέκτασης σε νέες περιοχές όπου μπορούν να έχουν σημαντική συμβολή (τόσο στην ΕΕ όσο και στις περιοχές MENA). Η προώθηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στα πλαίσια των πρωτοβουλιών Συμβολαίων Υγροτόπων, σε συνδυασμό με στοχευμένες εκστρατείες για την ανταλλαγή και διάχυση καλών πρακτικών, μπορεί να ενισχύσει την Κοινότητα Πρακτικής των Συμβολαίων Υγροτόπων και να συμβάλει στην κλιμάκωση των τοπικών προσπαθειών, ώστε να επιτευχθεί ευρύτερος περιφερειακός και διακρατικός αντίκτυπος.

της κινητοποίησης χρηματοοικονομικών πόρων

8

Τα Συμβόλαια Υγροτόπων παρέχουν ένα δομημένο μοντέλο διακυβέρνησης που απαιτεί συγκεκριμένες δεξιότητες και εργαλεία για την αποτελεσματική εφαρμογή, τόσο κατά τη διαδικασία που οδηγεί στη σύναψη της συμφωνίας όσο και στη συνέχεια κατά την υλοποίηση των δεσμεύσεων. Η χρηματοδοτική υποστήριξη των συμμετοχικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων στα πλαίσια των Συμβολαίων Υγροτόπων είναι απαραίτητη, τόσο στα στάδια που οδηγούν στον καθορισμό των συμφωνιών όσο και κατά τις επόμενες φάσεις υλοποίησης των δεσμεύσεων. Ακόμη και η παροχή οικονομικής υποστήριξης ή μηχανισμών κινήτρων για τις δράσεις που προκύπτουν από τα Συμβόλαια Υγροτόπων συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση των υγροτόπων

Συντελεστές και Υποστηρικτικοί Φορείς

Η παρούσα έκθεση πολιτικής συντάχθηκε από

με τη συμβολή και την υποστήριξη των εταίρων του έργου WeGoCoop

και

Natural
heritage

Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

με την υποστήριξη της Ένωσης για τη Μεσόγειο (UfM)

Για περισσότερες πληροφορίες

MedWet

L'initiative pour les zones humides méditerranéennes
The Mediterranean Wetlands Initiative
مبادرة المناطق الرطبة المتوسطية

MedWet Secretariat

La Tour du Valat. Le Sambuc. 13200 ARLES, France

Tel.: +33 (0) 4 90 97 06 78 - E-mail: info@medwet.org

Contact person

Chris Rostron, MedWet Coordinator

E-mail: rostron@medwet.org

